

Pálháza Város Önkormányzata
Képviselő – testületének
Gazdasági Programja 2024 - 2029.

A gazdasági program a képviselő – testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szólhat. A gazdasági program elkészítésének célja, hogy az önkormányzat képviselő - testülete egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembe vétele mellett fejlődjön.

A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten határozza meg mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételével – a megyei térségi koncepciókhoz illeszkedve – az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A képviselő - testület a jelen gazdasági programban meghatározottakat figyelembe veszi minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, különös tekintettel az éves költségvetési rendeletek elkészítése és összeállítása során.

A gazdasági program összeállítása során az alábbiak kerültek figyelembevételre:

- a Képviselő-testület és a polgármester elképzelései,
- az Önkormányzat működtetésében résztvevő intézmények vezetőinek javaslatai, elvárásai, elképzelései,
- az Önkormányzat jelenlegi, illetve várható pénzügyi helyzete.
- az Önkormányzatok által fenntartott Társulás jelenlegi és pénzügyi helyzete.
- Pálháza lakóinak meglátása, igényei.

A gazdasági programban meghatározott célkitűzések eléréséhez a Képviselő-testületnek két irányba is koncentrálnia kell:

- egyrészt a célkitűzések egymásra épülő megvalósítására
- másik részt a szükséges anyagi források, eszközök megteremtésére.

A célkitűzések megvalósításakor a Képviselő-testületnek ügyelnie kell arra, hogy az egyes elképzelések úgy valósuljanak meg, hogy azok a legfőbb célként meghatározottakat segítsék, járuljanak hozzá a részcélok megvalósításához. A jelen gazdasági programban meghatározott célok, elképzelések megvalósításához biztosítani kell a szükséges anyagi eszközöket, valamint vagyont. Az anyagi eszközök, valamint a vagyon megteremtéséhez nem elegendők a szokásos, évről évre keletkező források (állami támogatások), hanem szükség van a pályázati lehetőségek felkutatására, a pályázatokon való aktív részvételre, amelyek várhatóan A Magyar Falu Program, Vidékfejlesztési pályázatok -LEADER-, TOP- Területi Operatív Program, Kap- Közös Agrárpolitikai Stratégiai Terv, Top-Plusz, Magyarország Kormánya Versenyképes Járások Program kereteiben merülnek ki.

Fontos tényezők:

- önkormányzatot támogató vállalkozások bevonására
- az Önkormányzat sajátosságainak kihasználása alapján új lehetőségek keresésére, illetve a meglévő anyagi források racionális emelkedő mértékű kihasználására.

2020-tól az önkormányzatok helyzete Magyarországon több kihívással is szembesült. Az állami decentralizáció visszaszorítása, valamint a forráshiány miatt a helyi önkormányzatok pénzügyi helyzete egyre nehezebb lett. A COVID-19 járvány tovább súlyosbította a helyzetet, mivel a gazdasági visszaesés és a járvány miatti többletkiadások is megterhelték a költségvetéseket. A kormányzati intézkedések, mint például a helyi adók és az állami támogatások csökkentése, tovább csökkentették az önkormányzatok pénzügyi mozgásterét.

Mindenképpen fontos feladat megfogalmazni minden olyan célkitűzést, feladatot, mi szükséges ahhoz, hogy előrébb mozdítsuk településünket több tekintetben is. Azt is látni kell, hogy annak ellenére, hogy jelenleg az Önkormányzatnak likviditási gondjai nincsenek, pénzügyileg kiegyensúlyozott nagyobb léptékű fejlesztésre, beruházásra csak akkor nyílik lehetőség, ha arra központi vagy pályázati forrás van.

Az önkormányzat saját bevételei csak kisebb munkák finanszírozására, valamint a pályázati önerők biztosítására elegendők.

HELYZETELEMZÉS

Pálháza város az ország Észak-keleti részén, Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Sátoraljaújhelyi Járásában helyezkedik el. A Sátoraljaújhelyi Járás az ország hátrányosabb helyzetű kistérségei között található. Ez azt jelenti, hogy gazdaságilag az országos átlag alatt lehet és kell számolni a lehetőségekkel. Infrastruktúrájában (elsősorban közúthálózat minősége) jelentősen javult az elmúlt években főleg a főútvonalakra értendő, a mellékutak fejlesztésre szorulnak. A település lélekszáma stagnáló tendenciát mutat, a korösszetétel pedig fiatalodik. A születő gyermekek száma az elmúlt években stagnált. A lakosság szociális, anyagi vagy egzisztenciális helyzetét tekintve megállapítható, hogy a tanultabb, képzettebb réteg, a környezet szépsége és szeretete következtében megpróbál hazaköltözni.

A fentiekből következik, hogy a termelő, intenzív munkát végző emberek száma stagnál, a lakosság fiatalodik, egyre több fiatal házaspár próbál Pálházán letelepedni.

Településünk a fővárostól távol, az országhatár melletti periférián helyezkedik el, ezért - annak ellenére, hogy megfelelő infrastruktúrával rendelkezünk – jelentős munkahelybővülés nem jött létre a városban. A rendszerváltáskor megszűnt jelentősebb munkáltatókat (fűrészüzem, termelő szövetkezetek) nem sikerült pótolni. Néhány vállalkozásnak sikerült ugyan megmaradni, fejlődni azok is kis létszámot foglalkoztatnak. Az önkormányzat az előző években is megpróbálta a fenti hátrányokat mérsékelni azzal, hogy saját erejéből, uniós pályázatokból fejlesztéseket hajtott végre.

A folyamatban lévő 2020-27-es uniós pályázati ciklus és a Magyar Falu program kapcsán látszik az a tendencia, amely szerint a kormány még inkább vidék és családbarát politikát kíván folytatni, az Uniós támogatások visszatartása azonban ezeket nehezíti. Az önkormányzati törvény alapján, valamint az újonnan létrejött önkormányzati hivatali struktúra és intézményrendszer folyamatos átalakulása miatt új – sok esetben teljesen új - feladatokat kellett felvállalni, míg más területek teljesen állami irányítás alá kerülnek. Ezek a „technikai” változások rendkívül sok időt és energiát vontak el a tényleges munkavégzéstől. Bízunk abban, hogy ebben az évben sikerül megalkotni azt az egymásra épülő, átlátható, kiszámítható rendszert, melyben az önkormányzat – feladatának megfelelően – a település fenntartására illetve fejlesztésére jobban tud koncentrálni.

Vannak rajtunk kívül álló okok, melyeket nem, vagy csak részben tudunk befolyásolni. Vannak viszont olyan, általunk jobban befolyásolható tényezők, amelyekkel lényegesen javíthatjuk helyzetünket a térségben, pozitívan tudjuk befolyásolni a Pálháza élők életminőségét.

A gazdasági program meghatározásánál elengedhetetlen a pénzügyi lehetőségek számbavétele.

A GAZDASÁGI PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

- a kormányzat gazdaságpolitikája,
- a megyei területfejlesztési program,
- Magyar Falu Program
- nemzeti és az Európai Unió által biztosított pályázati források,
- a település adottságai, a lakosság összetétele, igényei,
- az önkormányzat vagyoni helyzete, jelenlegi, illetve várható pénzügyi kondíciói,
- a képviselő - testület és a bizottságok javaslatai,
- a településen működő intézmények és szervezetek javaslatai, elvárásai.
- Versenyképes Járások program

A gazdasági programban meghatározott célok eléréséhez a képviselő - testületnek az alábbiakra kell koncentrálnia:

- a célkitűzések átgondolt megvalósítására,
- a szükséges anyagi források és eszközök felkutatása, megteremtésére.

A KORMÁNY GAZDASÁGPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEI

A magyar kormány gazdaságpolitikája az elmúlt években a munkahelyteremtésre és a gazdasági növekedés fenntartására fókuszált, jelentős adócsökkentésekkel és családtámogatási intézkedésekkel. A kormány hangsúlyt fektetett az ipari és infrastrukturális fejlesztésekre, valamint a külföldi tőkebefektetések vonzására is.

A kormányprogram szerint a fejlődés húzóágazatai:

- Magyar Falu Program

- Ipar 4.0 és digitális gazdaság: A modern technológiai fejlesztések és a digitalizáció elősegítése, különösen az automatizált gyártásban és az informatikai szektorban.
- Zöld gazdaság: Fenntartható fejlődés és környezetvédelmi technológiák, beleértve a megújuló energiaforrásokat és a körkörös gazdaságot.
- Egészségipar és biotechnológia: Az egészségügyi szektor fejlesztése, különös figyelmet fordítva a gyógyszeriparra és az orvosi technológiákra.
- Turizmus és vendéglátás: A turizmus ösztönzése, különösen a belföldi és nemzetközi látogatók számának növelésére irányuló intézkedésekkel.
- Agrárium és élelmiszeripar: Az élelmiszeripari és mezőgazdasági szektor modernizálása, a fenntarthatóság és az innovációs lehetőségek figyelembevételével.

A HELYI GAZDASÁGPOLITIKA ALAPELVEI

- **Fenntarthatóság:** A helyi gazdasági fejlesztések során figyelembe kell venni a környezeti és társadalmi fenntarthatóságot, hogy a gazdasági növekedés ne károsítsa a helyi közösség és környezet hosszú távú érdekeit.
- **Munkahelyteremtés és foglalkoztatás:** A helyi gazdaságpolitika célja új munkahelyek létrehozása, a munkanélküliség csökkentése és a helyi munkaerőpiac erősítése, például a helyi vállalkozások támogatásával.
- **Vállalkozásbarát környezet:** A helyi gazdaságpolitika igyekszik vonzó és támogató környezetet biztosítani a kis- és középvállalkozások számára, elősegítve az innovációt, a vállalkozói kedvet és a helyi gazdaság diverzifikációját.
- **Infrastrukturális fejlesztések:** A közlekedési, energetikai és digitális infrastruktúra fejlesztése fontos alapelve a helyi gazdaság erősítésének, mivel ezek a területek közvetlen hatással vannak a gazdasági aktivitásra.
- **Helyi erőforrások kihasználása:** A helyi gazdaságpolitika alapelvei közé tartozik a helyi természeti, kulturális és emberi erőforrások maximális kihasználása, hogy a település gazdasági potenciálja minél jobban érvényesüljön.

Pálháza város gazdasági helyzete és a várható változások bemutatása

Vagyoni helyzet:

Az Önkormányzat vagyona a 2024. évi zárómérleg alapján 1.968.125 ezer forint. A vagyon az elmúlt 5 évben növekedést mutat, 2025 évben várhatóan ismét folytatódik a növekedési tendencia.

A vagyonnövekedés oka, hogy az Önkormányzat sikeres vagyongazdálkodási politikája segítségével:

- saját erőből, önkormányzati forrásokból fejlesztéseket tudott megvalósítani, illetve
- sikeres pályázatokon vett részt, és azok eredményeképpen nőtt a vagyon.

A vagyon vagyonelem szerinti megoszlása kedvezőtlen, mert nagyon nagy a forgalomképtelen, illetve a korlátozottan forgalomképes vagyon aránya.

Adóssággal nem rendelkezik önkormányzatunk, és a következő három évben nem is tervezünk hitel felvételével élni.

2023-ban az iparűzési adóból származó bevétel 98 millió Ft, volt, ami 2024-ben 77 millió Ft alá csökkent. További hátrányt önkormányzatunknak a 2025. évben fizetendő 16 millió Ft. összegű szolidaritási hozzájárulás, valamint a Versenyképes Járások Program következtében várható további elvonások.

A tartalék képzése és bizonyos szinten tartása kiemelten fontos, hiszen az elkövetkezőkben megvalósítandó fejlesztések - melyhez pályázatok felkutatása szükséges - várhatóan önerőt igényelnek.

Ezen kívül nem szabad elfeledkezni azon támogatásokról, amelyek utófinanszírozással valósulhatnak majd meg. Ezért a tartalék összege nagyon fontos, hiszen ennek hiányában a napi működést terhelné az ilyen jellegű tevékenység.

Annak ellenére, hogy a jelenlegi gazdasági, likviditási helyzet jónak mondható, nem szabad elfeledkezni arról, hogy az egyes kiemelt tevékenységeket, intézményeket minél költséghatékonyabban működtessük, mind a rezsiköltségek, mind a bérköltségek vonatkozásában törekedni kell a hatékonyságra. A

társönkormányzatokkal közösen működtetett alapellátások fenntartásához több, mint 13 millió Ft.-tal kell önkormányzatunknak hozzájárulnia.

A társulás minden tagja hozzájárul a különböző feladatok ellátásához bizonyos mértékben, pénzügyi teljesítésük időben történő teljesítése ellenőrzést igényel, az elmaradásokat meg kell szüntetni, mert jelentős terhet jelent önkormányzatunknak.

Ugyanakkor figyelembe véve a kormányzat „koncentrációs” törekvéseit a társulások szerepét a jövőben tovább kell erősíteni, új szolgáltatásokkal kell kibővíteni, a jelenleg még nem csatlakozott településekkel kell megtalálni az együttműködés lehetséges formáit.

A gazdasági program anyagi forrásainak megteremtése:

Az Önkormányzat a gazdasági programban meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

Az Önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adó rendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, és hatékony eszköze az Önkormányzat saját forrásai növelésének.

A Képviselő-testület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert, és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket (azaz a feladatokat igyekszik olyan formában, illetve feltételekkel megteremteni, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja).

Az Önkormányzat törekszik arra, hogy a gazdasági programjában meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg.

Munkahelyteremtés:

Minden erőnkkel törekednünk kell arra, hogy új és jó munkahelyeket csábítsunk városunkba, illetve támogassuk a helybeni vállalkozásokat.

Meg kell teremteni a lehetőségét, hogy itt helyben is érvényesülni lehessen, de ez csak új munkahelyekkel lehetséges.

Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy az önkormányzat ipari park kialakítására alkalmas területtel rendelkezzen, ugyanis ennek hiányában esélyünk sincs termelő vállalkozásokat a városba csábítani.

Átadásra került az M30-as autópálya Kassáig tartó szakasza, valamint megtörténik az autópályára rácsatlakozó útszakaszok felújítása, ezáltal biztosítva a jó minőségi közúti megközelítést településünkhöz.

Amennyiben sikerül ipari vagy logisztikai parkot kialakítani feladatunkká válhat a partnerek és a beruházók felkutatása. A beruházóval a település igényeinek legmegfelelőbb szerződési feltételek kialakítása, hogy a fejlesztések a város arculatán, közművein, bevételi forrásain is jelentős nyomot hagyjanak. A vállalkozások indítására alkalmas területeket meg kell hirdetni. Településünkön a szakképzett munkaerő hiányában nem 200 - 300 fős multinacionális vállalkozás idetelepülésében, hanem több 10-20 főt alkalmazó gazdasági társaságok helyzetbe hozásán kell gondolkozni.

Jelentős munkaerőhiányt fog okozni a Kassán 2026-ban átadásra kerülő Volvo gyár, ami előreláthatólag 13000 főt fog foglalkoztatni, és a magyar átlagbérek feletti jövedelemmel kecsegtetik a munkavállalókat.

Ezért kell támogatni többek között a hivatásos tűzoltóórs, egy bentlakásos idősek otthona létrehozását, valamint a helyben működő, vagy ide településüket tervező vállalkozások fejlesztési terveit és elképzeléseit.

A munkahelyteremtés szempontjából rendkívül fontos, hogy Pálházát a Hegyköz foglalkoztatási központjává emeljük.

Pálházának a turizmus irányába kell ellendülni, központi szerepet tölt be, aki megszeretné látogatni a környékbeli látványosságokat át kell utaznia településünkön, és ezt a lehetőséget kell kihasználnunk.

Népességi adatok:

Pálháza lakosságszámának alakulása az elmúlt időszakra vonatkozóan az alábbi táblázatban látható.

év	2020	2021	2022	2023	2024
fő	1073	1096	1091	1066	1059

Sajnos megfigyelhető, hogy a népesség az évek múlásával stagnál, illetve fogyatkozik.

Így feladatunk az ifjúság letelepedését segítő lépések megtétele, mint az új, jól fizető munkahelyek elérhetőségének megteremtése, önkormányzati telkek értékesítése, kialakítása, ahol lakóházak épülhetnek. A jól felszerelt, magas színvonalú ellátórendszer, valamint közoktatás a fentieknek megfelelően megerősödő helyi gazdaság forrást teremthet a helyi lakosságnak a magasabb életminőséghez, a helyi közterhekben való részvételhez, a kultúra, illetve a művelődés iránti érdeklődés kielégítéséhez.

Pozitívumként kell megemlíteni, hogy sok fiatal telepszik le településünkön, ez előmozdítható lenne a Móricz Zsigmond utca két oldalának belterületbe vonása, építési telkek kialakítása, valamint Árpád utca bal oldalának megvásárlása, és parcellásítása által.

Munkanélküliségi adatok:

Az elmúlt években itt is tapasztaltunk pozitív előrelépést. A statisztikákból látható, hogy településünkön 2025 februárjában 29 fő a munkaügyi osztállyal együttműködők száma, sokan azonban életvitelszerűen nem élnek itt, ezért ez nem mérvadó adat, ugyanakkor vannak fiatalok is, akik tanulmányaikat követően visszatérnének a településre, ha lenne megfelelő munkalehetőség a számukra.

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos feladat, mivel a munkanélküliek aránya 2-3 % között mozog. A munkanélküliség elleni küzdelem fő mozgatórugója, hogy a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

Pálháza, mint kisebb település számára különböző munkalehetőségek és gazdasági fejlődés biztosítása kulcsfontosságú lehet a közösség számára. A munkahelyteremtés elősegítésére a helyi önkormányzatnak és különböző helyi szereplőknek többféle eszközt és stratégiát is alkalmazhatnak. Íme néhány lehetséges megközelítés:

1. Helyi iparágak és gazdaság erősítése

- **Mezőgazdaság és erdőgazdálkodás:** Pálháza elhelyezkedését tekintve a mezőgazdasági tevékenységek (pl. helyi élelmiszertermelés, erdészeti munkák) fejlesztése fontos lehet. A fenntartható gazdálkodás, biogazdálkodás vagy a helyi termékek népszerűsítése új munkahelyeket teremthet.
- **Feldolgozóipar:** A helyi alapanyagok (pl. faipar, mezőgazdasági termények) feldolgozása új ipari üzemek létrehozásával, amelyek helyi munkaerőt igényelnek.

2. Turizmus fejlesztése

Pálháza környékén a természeti szépségek és a helyi kulturális értékek kihasználása jelentős gazdasági lehetőséget kínálhat. A falusi turizmus, vendéglátás, helyi túrák, kézműves termékek értékesítése mind hozzájárulhatnak a munkalehetőségek bővítéséhez. Egyéb programok, mint a szabadidős tevékenységek, horgászat, túrázás, szálláshelyek kialakítása is jelentős munkaerőt igényelhet.

3. Támogatás pályázatokon keresztül

A helyi vállalkozások számára elérhetőek különböző állami és uniós pályázati lehetőségek, amelyek segíthetnek a beruházások elindításában, infrastruktúra fejlesztésében vagy új munkahelyek létrehozásában. Az önkormányzat segíthet a helyi vállalkozóknak a pályázatok megírásában, a megfelelő források felkutatásában.

4. Képzési és fejlesztési lehetőségek biztosítása

A munkaerőpiacon való elhelyezkedést segítheti, ha a helyi központok, iskolák vagy más intézmények képzési programokat indítanak, amelyek segíthetnek a fiataloknak, munkanélkülieknek, vagy akár idősebb munkavállalóknak is új szakmák elsajátításában. A digitális készségektől kezdve a szakmunkákig számos lehetőség kínálkozik.

5. Vállalkozásindítás ösztönzése

A helyi vállalkozások indítása és fenntartása érdekében az önkormányzat támogathatja a vállalkozókat helyi adókedvezményekkel, kedvező bérleti díjakkal, tanácsadással és más formában. Különösen a kisvállalkozások és a családi

vállalkozások indulását segíthetik, mivel ezek gyakran az ilyen településeken fontos munkahelyeket biztosítanak.

6. Infrastruktúra fejlesztése

A település infrastrukturális fejlesztései, mint például a közlekedés, közszolgáltatások javítása, új ipari parkok létrehozása, mind hozzájárulhatnak a munkahelyteremtéshez. Ha a település vonzóbbá válik a vállalkozók és befektetők számára, új munkahelyek is létrejöhetnek.

Közfoglalkoztatási program:

A mindenkori közfoglalkoztatási programban részt kívánunk venni, jelenleg egy 6 hónapos hosszabb időtartamú program fut, később a START programban szeretnénk részt venni. Fontos célkitűzés, hogy eredményeket érjünk el, így a további értékteremtő közmunka programok lehetőségét figyelemmel kell kísérnünk.

Fő területek, ahol a közmunka programokat igénybe tudjuk venni:

- intézményekben munkaerő bővítés (pl. takarítás)
- közterület karbantartás
- növényzet gyérítése, ritkítása
- mezőgazdaság
- bel és csapadékvíz elvezető árkok karbantartása
- helyi utak karbantartása

A 2024-2029 közötti időszakra megfogalmazott fejlesztési elképzelések

Az Önkormányzat Képviselő-testülete fontosnak tartja, hogy a településfejlesztés során azok az igények kerüljenek előtérbe, melyek olyan probléma megoldására, igény kielégítésére irányulnak, melyek alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási feladatokhoz kapcsolódnak.

3 fő terület, feladatkör:

- Vörösmarty utca műfüves pálya átépítése, felújítása sportközpontnak,
- Malom köz melletti árkos terület átalakítása rendezvénytérre,
- építési telkek kialakítása

A településfejlesztés átgondoltságát segíti a jelen gazdasági program, valamint az éves költségvetési tervek, melyek sorrendbe állítják a célokat, illetve részcélokat valósítanak meg a ciklus évei alatt.

A településüzemeltetés során az Önkormányzat Képviselő-testületének figyelemmel kell kísérnie az egyes közfeladatokkal kapcsolatban felmerülő kiadásokat és a vele szemben keletkező bevételeket adott évben, illetve több év viszonylatában.

A növekvő költségvetési kiadással és a csökkenő költségvetési bevétellel járó közfeladatok esetében rendszeresen vizsgálni kell azt, hogy közszolgáltatás biztosítása más szolgáltatóval, illetve más módon nem lehetséges-e.

A településüzemeltetés során biztosítani kell a megalapozott költségvetéssel, és a likviditás folyamatos figyelemmel kísérésével azt, hogy az üzemeltetéshez szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre álljon. A pénzügyi problémák bekövetkezésének lehetőséget előre kell jelezni, hogy a szükséges átcsoportosítás végrehajtható legyen. A testület támaszkodik a belső ellenőrzés, és a folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés (FEUVE) rendszer által, az üzemeltetés gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség tekintetében tett megállapításaira, észrevételeire.

Szabadtéri sportlétesítmények:

Pálháza város fontos pontja, és az egész Hegyközt kielégítő sportközpont létrehozása sarkalatos cél:

- Vörösmarty utca melletti sportpálya felújítása, kiegészítve egy futópályával, és egy önsúlyos szabadtéri kondiparkkal, valamint a játszótér fejlesztése.

Úthálózat, és közterületek fejlesztése:

- belterületi utak karbantartása, állagmegóvása.
- Árpád utca, Arany János utca, Vásártéri utca, Móricz Zs. utca, Liget utca, Móra F. utca, Rózsás utca útburkolatának ütemezett felújítása, szükség szerint az útburkolat szélesítésével.
- a belterületi kerékpárút és környezetének karbantartása, állagmegóvása, a jelen fejlesztés befejezése.
- Sátoraljaújhelyt és Pálházát összekötő 3719 sz. főközlekedési út kimaradt részének felújítása és útburkolati jelekkel történő ellátása.
- kiemelt figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztán tartására.

- gondoskodni kell a közterületek fásításáról, az elöregedett, veszélyes fák kivágásáról és pótlásáról.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a köztéri építmények állagának megőrzésére.
- Játsszóterek állagának megóvása, fejlesztése.
- továbbra is gondoskodni szükséges a kommunális hulladék folyamatos elszállításáról és ártalmatlanításáról.
- a közterületekre hulladékgyűjtő edények megfelelő számban legyenek kihelyezve, illetve rendszeres időközönként ürítésre kerüljenek.
- A közterületek tisztán tartásáról, a zöldfelületek gondozásáról, a téli hóeltakarításról és síkosság mentesítéséről való gondoskodás

Ipari park / övezet kialakítása

- Pálháza külterületi részén ipari park / övezet létesítése, közművek kiépítésével.
- Az ipari területhez kapcsolódó út felújítása, építése.
- „régí fűrészüzem” ipari parkká történő kialakítása, a hozzá tartozó infrastruktúra kialakítása.

Bel és csapadékvíz elvezetés:

- a település csapadékvíz elvezetés csak részben megoldott, így feladatunk a szükséges tervek kidolgozása, majd – ahol az lehetséges – a rendszer kiépítése, lehetőleg egy komplex közterületi rehabilitáció keretében (út-, és járdafelújítás, kapubejárók kiépítése –csak pályázatból lehet megvalósítani, felszíni csapadékvíz elvezetés javítására fókuszálva).
- vízkár elhárítási terv aktualizálása,
- kiemelten fontos a Sport köz, Petőfi utca, Vörösmarty utca vízelvezetése.

Ivóvízellátás, szennyvízkezelés:

- a szennyvíztelep beruházása következtében megújult a szennyvíztelep és 2 db települési szennyvíz-átemelő korszerűsítése megtörtént, ami remélhetőleg hosszú időre megoldást jelent a biztonságos szolgáltatás szempontjából. Ugyanakkor további pályázati forrásokat kell keresni a korábbi pályázat által nem kezelt „Piac-téri” szennyvíz-átemelő, valamint a szennyvízhálózat rekonstrukciójára is. Miután az önkormányzatunk tulajdonában található

szennyvíztelep további 11 település szennyvizét fogadja, ezért ezen községek területén található átemelők esetében bővíteni kell a távfelügyeleti rendszert, valamint szükséges a szolgáltató által elvégzendő szivattyúcserek, mert a szennyvíztelep hosszútávon csak ezáltal üzemeltethető komplexen és biztonságosan.

- Tartós esőzés esetén az esővíz a csatornarendszerbe kerül, mely a Vásártéri úti átemelő közelében lévő lakóházak egy részét fenyegeti. A megvalósult szennyvíztelep korszerűsítésére irányuló beruházás jelentősen csökkentette a veszélyt, de ennek az átemelőnek a cseréje indokolt.

Hulladékkezelés:

- A hulladékszállítást az állami koncesszió nyerteseként a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. végzi. A hulladék szállítás vonatkozásában 2006 óta az Abaúj –Zempléni Szilárd Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagjai vagyunk. A hulladék szállítási szerződés megkötésére a Társulás jogosult, ugyanakkor mindent el kell követni annak érdekében, hogy a helyi lakosság és vállalkozások egyre többfajta szolgáltatást tudjanak igénybe venni és a szolgáltatás igénybevételével arányosan fizessenek díjat.
- Fenn kell tartani azt a helyzetet, hogy a lakosság által meg nem fizetett és behajthatatlan szolgáltatási díjat továbbra se lehessen önkormányzatunkra terhelni.

Városközpont rehabilitációja

- a Vásártéri utca és a Malom-köz által határolt területen a Dózsa György út mentén a településrész további rehabilitációja. A városban jelenlévő szolgáltatók koncentrált elhelyezése, új szolgáltatások bevezetése, közlekedési viszonyok további rendezése, Központi tér létrehozása.

Rendezvénytér kialakítása

- az Inkubátorház mögötti terület és a Térségi Művelődési Ház parkolója által határolt területen rendezvénytér kialakítása, amely helyet ad színházi előadásoknak, városi rendezvényeknek és egyéb kulturális eseményeknek, ezt kombináltan kell kialakítani.

- ennek a területnek a karbantartása 2024 őszén megkezdődött, pályázati forrásból törekedni kell a megvalósítására

Közművelődés, könyvtár:

- a Térségi Művelődési Ház főbb tevékenységi körébe illeszkedő szórakoztató, magas színvonalú kulturális műsorok rendezése mellett folyamatosan támogatni kell a helyi művészeti csoportoknak és egyéni amatőr művészeknek a tevékenységét, amellyel jelentősen hozzájárulnak a település kulturális életéhez és fejlődéséhez.
- Törekedni kell az épület kihasználására, akár a szomszédos települések bevonásával.
- a Művelődési Ház rendezvényekhez szükséges hangosítása, cseréje megtörtént.
a Perlit és Ásvány Múzeum működtetése a turisztikai időszakban továbbra is fontos feladat.
- a könyvtár működtetése során intézkedéseket kell tenni a könyvvállomány gyarapítása érdekében, ehhez ki kell használni a pályázati lehetőségeket. Ismertté kell tenni a könyvtári szolgáltatások körét, továbbra is biztosítani kell az internet hozzáférést, az elektronikus információhordozók használatát. A könyvtári nyitva-tartást az igényekhez kell igazítani.
- a színházteremben ki kell építeni a légcserélő rendszert, ezáltal növelve a helyiség év közbeni jobb kihasználtságát.
- miután igény mutatkozik a kondicionáló terem használatára, meg kell oldani a korábban e célra használt helyiség felújítását, a gépeket rendbe kell hozni, illetve pótolni kell

Óvoda és bölcsőde:

- továbbra is gondoskodni kell az óvodai és minibölcsődei ellátás megszervezéséről, fejlesztéséről.
- folyamatos konzultáció folytatása az intézmény vezetőjével és munkaközösségével, mely segít jelezni az esetleges felmerülő problémákat és azokat a kéréseket, melyek színvonalasabbá tehetik, élvezhetőbbé teszik a gyermekek számára az ottlétet.

- az udvart és magát az intézményt olyan játékokkal kell ellátni, ami mind a balesetvédelmi, mind a gyerekek és szüleik elvárásainak megfelel, a játékok modernizálása, az elavultak eltávolítása 2024 őszétől folyamatban van.

Általános iskola:

- a Hegyközi Általános iskola épületének állagmegóvása,
- a Magyar Labdarúgó Szövetség által támogatott és önkormányzati hozzájárulásból megvalósított műfüves sportpálya fenntartása, ezzel is növelve a mindennapost testneveléshez szükséges sportolási felületet,
- a pedagógusok bevonása a település kulturális életébe.
- az iskolabuszként működő gépjármű cseréje.

Egészségügyi ellátás:

- az alapellátások folyamatos biztosítása az ehhez szükséges feltételek megteremtése.
- a háziorvosi körzetbe olyan orvosokkal van megállapodásunk, akik hosszú távon Pálházán képzelik el a jövőbeni szakmai karrierüket,
- sokszereplős rendezvények tartása a lakosság egészségmegőrzésének elősegítése érdekében.

Szociális ellátás:

- a rászorultak elérése, ellátása, emberhez méltó helyzetbe segítése a fő célkitűzés (házi segítségnyújtás, idősek klubja, házi segítségnyújtás, családsegítés, családi, szenvedély betegek nappali ellátása, étkeztetés),
- Az idős ellátás érdekében egy pályázati forrásból megvalósítandó bentlakásos idősök otthonának megépítése.
- a szolgáltatások bővítésének lehetőségét figyelembe véve törekedni kell a Társulás központi szerepének erősítésére,
- Szociális Kerekasztal működtetése, a város szociális térképének elkészítése

Közös Önkormányzati hivatal, közigazgatás:

- az épület további korszerűsítése elsősorban energia hatékonysági szempontból indokolt. Szükséges a nyílászárók folyamatos cseréje, a fűtési rendszer, és világítás korszerűsítése.
- a kormányzat további centralizációs célkitűzései alapján fel kell készülni a hivatali helyiségek bővíthetőségére
- fontos a szolgáltató jellegű közigazgatás, és ennek tárgyi feltételeinek megteremtése. Elhasználódott számítógépek, eszközök lehetőség szerinti cseréje.

Helyi adók:

- az adóztatást úgy célszerű kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett, folyamatosan az Önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően.
- 2024-ben a helyi adókból közel 77 millió forint, míg az idegenforgalmi adóból mintegy 400.000 forint bevétel származott.
- Kizárólag olyan adórendeleteket szabad elfogadni, amely a lakosság számára elviselhető anyagi terhet jelent, nem hat a vállalkozók működésének, fejlesztési elképzeléseinek gátjaként.
- az adónemek bevételeinek növelése érdekében fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az adózók fizetési morálja fennmaradjon, ennek érdekében rendszeresen tájékozódni kell az adókintlévőségek nagyságáról, a beszédre tett intézkedésekről, illetve az szükséges adó végrehajtási szankciók alkalmazásáról, valamint az intézkedések alapján elért eredményekről.
- az önkormányzati adóhatóság éljen adóeljárási törvény alapján biztosított adóellenőrzési jogával és az adóellenőrzések eredményéről a testület legalább évente tájékoztatást kapjon.

Kommunikáció:

- az Önkormányzat korszerű honlappal rendelkezzen, melyen az Önkormányzattal és intézményeivel kapcsolatos fontosabb tájékoztatás biztosítható, és a tartalma folyamatos fejlesztés alatt áll.
- Az idősebb korosztály tájékoztatásában a különböző lehetőségeket mérlegelve kell a kommunikációs csatornákat megtalálni.

- a település honlapján biztosítani kell helyet a Képviselő-testület működésével kapcsolatos közérdekű adatoknak, a Vállalkozói térképnek, Pálházán működő vállalkozások adatainak, turisztikai kiadványoknak, helyi civil szervezeteknek, a településen megrendezésre kerülő programoknak.
- az internet hozzáférés biztosítva legyen a lakosság, valamint az ide látogató turisták széles köre számára.

Egyesületek, civil szervezetek:

- támogatások további fenntartása
- bevonásuk, véleményük kikérése a település életével kapcsolatban

Turizmus:

1. **Természeti értékek:** Pálháza környéke a Zempléni-hegység lábánál található, amely bővelkedik festői tájakban, erdőkben, patakokban és hegyekben. A környék kiválóan alkalmas túrázásra, kerékpározásra és más szabadidős programokra. A Zempléni-hegységben található számos túraútvonal, mint például a **Zempléni Kék Túra**, vonzza a természetkedvelő turistákat.
2. **Vasút és közlekedés:** Pálháza híres a **Zempléni Vasút** miatt, amely egy keskeny nyomtávú, gőzösökkel üzemelő vasútvonal, mely történelmi és turisztikai szempontból is jelentős. A Zempléni Vasút különleges élményt kínál a látogatóknak, és remek lehetőséget biztosít a vidéki táj felfedezésére.
3. **Helyi kultúra és történelmi örökség:** A település és környéke gazdag történelmi és kulturális örökségben. A Zemplén régióban számos vár, kastély, templom és egyéb történelmi helyszín található, amelyek különleges élményt nyújtanak a látogatóknak. A helyi kézműves termékek és tradicionális ételek is vonzóvá teszik a települést a turisták számára.

Fejlesztési lehetőségek:

1. **Ökoturizmus és fenntartható turizmus:** A környék természeti szépségei és a fenntarthatóságra való fókuszálás lehetőséget adnak az **ökológiai turizmus** fejlesztésére. A helyi erdők, tavak és patakok környezetében természetvédelmi séták, madármegfigyelés, valamint helyi vezetett túrák kínálata jelentős vonzerőt képviselhetne.

2. **Infrastruktúra fejlesztés:** Az infrastruktúra fejlesztése, mint például a szálláshelyek, éttermek és helyi közlekedési lehetőségek javítása, elengedhetetlen a turizmus növelése érdekében. A helyi közlekedés fejlesztése, például kerékpárutak kialakítása és a Zempléni Vasút vonzerejének növelése segíthetne a turisták könnyebb eljutásában és kényelmesebb közlekedésében.
3. **Tematikus programok:** A helyi hagyományok, kultúra és történelmi örökség köré épített tematikus programok, mint például kulturális fesztiválok, borfesztiválok, kézműves vásárok és gasztronómiai rendezvények szervezése hozzájárulhatna a turizmus növekedéséhez. A helyi termelők és kézművesek bemutatkozása is vonzóvá tenné a régiót.
4. **Családbarát és wellness turizmus:** A családok és a pihenésre vágyó turisták számára wellness szállodák és egyéb pihenési lehetőségek (például termálfürdők, spa központok) kialakítása növelhetné Pálháza vonzerejét.
5. **Digitális marketing és online jelenlét:** A település turizmusának fellendítése érdekében fontos lenne erősíteni a digitális jelenlétet. Weboldal létrehozása, közösségi média kampányok indítása, valamint a helyi élmények online népszerűsítése hozzájárulhatna a turisták vonzásához, különösen a fiatalabb generációk számára.
6. **Képzési és helyi munkahelyek:** A turizmus fejlesztésével párhuzamosan fontos lenne képzéseket indítani a helyi lakosság számára, hogy jobban felkészüljenek a turisták fogadására, beleértve az idegenforgalmi ismereteket és nyelvismeretet.

Összességében Pálháza és környéke kiváló lehetőségeket kínál a turizmus számára, és a fejlesztési javaslatok figyelembevételével jelentős növekedés érhető el a látogatók számában. A természet, a kultúra és a fenntartható turizmus ötvözése lehet a kulcs a régió sikeres fejlődéséhez.

Egyházak:

- fontos, és a település élete csak akkor lesz teljes, ha az egyházak működését, a közösségeket támogatja a település, megosszák egymással gondjaikat,

örömeiket, segítik egymást. Ezért az egyházközségekkel, azok vezetőivel továbbra is szoros kapcsolatot kell fenntartani.

Köztemető:

- gondoskodni kell a köztemető üzemeltetéséről, a bővítés mielőbbi megvalósításáról, melynek során meg kell felelni a jövőben a kormányhivatal szigorú előírásainak.
- Elérkezett az idő a temető bővítésére a Református oldal 2 éven belül megtelik, a lehetőségek megvizsgálása, és kialakítása időszerű.

Városgazdálkodás:

- a terek, közterületek folyamatos karbantartása, hulladék gyűjtés
- a vízelvezetők bővítése, folyamatos tisztítása
- önkormányzati ingatlanok állagmegóvása
- a rendelkezésre álló eszközrendszer szükség szerinti bővítése
- közterületek kaszálása, parlagfű-mentesítés
- intézményeknél kezdeményezni kell az energiatakarékossági szempontok előtérbe kerülését: a fűtés, a víz, a villamos energia költségek csökkentését.
- intézkedések megtétele javasolt az intézmények kihasználtságának növelésére, ennek érdekében támogatni szükséges az intézményt népszerűsítő programok szervezését.
- az összes intézményre vonatkozóan az Önkormányzat támogatja a pályázati tevékenységeket, figyelemmel kíséri a benyújtott pályázatokat és azok megvalósulását.

Sport:

- a TAO pályázat igénybevételével a Sportpálya környezetének tovább fejlesztése, eszközök beszerzése, épület korszerűsítése.
- a Vörösmarty Mihály utca mellett található műfüves grundpálya felújítása, vagy új építése.
- a Pálháza Természetjáró és Sport Egyesület eszközállományának fejlesztése, támogatása.

- a Rendezési Tervben kijelölt sport- és rekreációs területek fejlesztésének megvizsgálása,
- gondoskodni kell a település sportéletének helyet adó épületek és pályák folyamatos karbantartásáról, rendbe hozataláról.
- önkormányzati támogatás a településen működő egyesületek pályázati tevékenységéhez.

Közlekedés és közbiztonság, katasztrófavédelem:

- a kiemelt KMB iroda működésének támogatása, az épület karbantartása
- a város központi részén kiépített kamerarendszer további fejlesztése, a kivezető útszakaszokon térfigyelő és sebességmérő rendszer kiépítése, a KRESZ és egyéb táblák karbantartása, célszerűségük átvizsgálása, forgalmi rend folyamatosan felülvizsgálata
- a hivatásos katasztrófavédelmi őrs kialakítása
- a helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület és polgárőrség jövőbeni támogatása
- együttműködés a helyi tűzoltó egyesület eszközeinek korszerűsítésében, bővítését célzó pályázati tevékenységben.
- az intézmények tűzvédelmi szabályzatainak folyamatos figyelése.
- tájékoztatás kérése a szabályozások évenkénti felülvizsgálatának, a tűzvédelmi oktatás megtartásának és a kapcsolódó nyilvántartások vezetésének megtörténtéről.

Települési fórumok:

- testületi, bizottsági ülések – az eddig megszokott rendben – nyilvánosan zajlanak,
- közmeghallgatás évente legalább egyszer, illetve a lakosság jelentős részét érintő beruházások esetén szükséges tartani,
- ünnepségek, rendezvények alkalmával – a polgármester, a képviselő testület, a tisztségviselők, intézményvezetők vegyenek részt a település közéletében,
- helyi kiadvány kiadása minden lakásba való ingyenes eljuttatása, mely tájékoztatást nyújt Képviselő-testület fontosabb döntéseiről, valamint a várost érintő lényeges történésekről, ezzel is elősegítve a lakosság informálódását, növelni aktivitásukat.

- személyes mindennapi munka, kommunikáció
- Folyamatos kapcsolat kialakítása és tartása a helyi vállalkozókkal, lakossággal

Pályázatokra történő felkészülés:

- a pályázatok megvalósítása egymástól jól elkülöníthető, mégis közös egységet alkotó részekre bontható. Igény és cél felmérése, szükséges tervek, előtanulmányok megalkotása, és pályázati forrás felkutatása, pályázat készítés.
- a sikeres pályázatok megírása érdekében szükséges szakértelemmel és tehetséggel rendelkező személyt/személyeket kell keresni és megbízni, eddigi sikeres kapcsolatokat továbbra is fent kell tartani.
- lépéseket kell tenni az adott fejlesztés megyei, kistérségi/járási, illetve régiós fejlesztési programba való illesztéséhez.
- a pályázatok benyújthatósága érdekében a kiemelt fontosságú fejlesztésekre előre terveket célszerű készíteni.

Térségen belüli szerepvállalás:

- Pálháza központi szerepének megtartása és erősítése a közigazgatásban,
- a Pálháza székhellyel működő alapellátásokat végző társulást tovább kell erősíteni, bővíteni.
- a közigazgatásban jelenleg zajló átalakításokat követően ismételten törekedni kell a kormányablak kialakítására a településen,
- kulturális műsorok szervezése, térségen belüli nagyobb érdeklődésre számot tartó rendezvények megtartása
- meg kell célozni egy mikro térségi kulturális „programfüzet” összeállítását.

Zárszó:

A célok eléréséhez kitartó munkavégzésre, képviselő-testületi konstruktív együttműködésre, felelős döntések meghozatalára van szükség.

Fel kell mérni az egyes lépések következményeit, nyitottnak kell lenni a külső határookra, a település érdekeit maximálisan szem előtt tartásával kell meghozni a döntéseiket.

A polgármester jelölje ki a célokat, fogja össze a képviselő testületet, mutassa a település adott irányba való haladását, közösségformáló erejét vesse latba mind szűkebb, mind tágabb értelemben.

